

Poštnina plačana v gotovini

Cena 2 Din

OPERA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1930/31

Cosi fan tutte

29. marca 1931

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: M. POLIČ

KRASNE ZAVESE

v zalogi tvrdke

A. & E. Skabernè, Ljubljana

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

29. marca 1931

Wolfgang Amadée Mozart

Ob 175. obletnici rojstva in 140. obletnici smrti.

...in da zna mogočni Wolfgang, da povem na kratko, v svojem osmem letu vse, kar se more zahtevati od štiridesetletnega človeka...« je pisal med drugim ponosno oče Leopold z drugega umetniškega potovanja, ki je peljalo malega Wolfganga s starejšo, dvanajstletno sestrico Nannerl, »eno najspretnjših pianistk Evrope«, tja do Pariza, kjer so ju sprejeli kralj, kraljica in markiza de Pompadour...

Bilo je to novembra 1763. V Parizu jih je podpiral znani enciklopedist baron Melkior Grimm, ki je z J. J. Rousseaujem in drugimi idejno pripravil veliko revolucijo. V onem času je pričel Gluck s svojim reformatorskim delom v operi (1762. »Orfeo ed Euridice« na Dunaju), a Haydn je nadaljeval v simfonični glasbi tam, kjer je nehal Steinitz († 1757.).

V duši od prirode nenavadno nadarjenega dečka so našle vse te reformne ideje živahen odsev, da, še več, rezultati, do katerih so drugi prihajali po težkih duševnih naporih in bojih, so bili v njegovem mladem ali tako razvitem umu že gotovi.

Čudovita nadarjenost, ki ga je usposobila, da je že v petem letu pisal korektne dvoglasne stavke, a v enajstem letu prvo opero (»La finta semplice«), mu je omogočila, da je v petintridesetih letih življenja dovršil nepregledno vrsto tvorb na vseh poljih glasbene umetnosti. Ta dela se nam danes, po poldrugem stoletju zde kot objave nadnaravnega bitja. Kdor kedaj čuje in umeje Mozarta, ta mora ljubiti ta neizčrpni vir lepote in čistosti.

Tem bolj se moramo čuditi, da so se našli ljudje, ki so mu skušali na vse načine zagreniti življenje in onemogočiti delovanje. Eni z odprtim sovraštvom, kakor nadškof Hijeronim de Colloredo v Salzburgu, ki ga je z neverjetnimi šikanami preganjal iz rojstnega mesta, drugi, posebno njegovi stanovski tovariši, pa z zakulisnimi intrigami (največ dvorni komponist Sallieri), ki so kulminirale v poskusu, da naj pevec pri premieri »Figarove svatbe« krivo pojejo, da bi tako onemogočili to ne-

smrtno delo. Toda vse te nevshečnosti, ki so jih še povečale večne denarne težave in ne najsrečnejši zakon s Konstanco Weber, niso mogle vreči še tako rahle sence na njegovo umetniško ustvarjanje. Njegove melodije nam pojejo o božanski lepoti, o čisti ljubezni, o nepremagljivi želji življenja kot neusahljiv vrelc življenja in radosti. A vse to tako naravno in enostavno, da, celo naivno, da začudeni iščemo neiskrenosti pudrastega rokokoja, ki bi jih razni modreci radi pri njem zasledili.

Da, Mozart je predstavnik svojega časa, toda kot pobornik novih idej, ki so vzniknile pred veliko revolucijo, kot izvrševalec reform, ki so uslovljene v njegovi genijalni naivnosti. On sicer ne razbija forme kakor Beethoven, ki mu je bila preozka za njegove misli; on se je poslužuje in jo s prirojeno lahkoto izpolnjuje, tako da pove v dani obliki ravno vse, kar je imel povedati, ne da bi poslušalec pri tem občutil kako prisiljenost ali nelogičnost.

Mozart je bil rojen 27. januarja 1756. v Salzburgu, umrl je 5. decembra 1791. na Dunaju. Že v nežni mladosti je presenetil sodobnike s svojimi čudežnimi sposobnostmi. Učitelj mu je bil lastni oče, uvaževan muzik in vicekapelnik nadškofovske kapele v Salzburgu, ki je z vestnim delom znal razviti prirodni dar svojega sina.

Dramatični kompoziciji (o kateri edini nam je tukaj mogoče govoriti) se je posvetil že kot dete. Razen prej omenjene opere »La finta semplice« (ki se vsled intrig ni mogla vprizoriti) je leta 1768. napisal pastirsko igro »Bastien in Bastienna«, ki je bila vprizorjena v privatnem krogu. Na triumfalnem pohodu po Italiji (1769.—1770.) je napisal za Milan opero »Mitridate, re di Ponto«, ki so jo po vrsti obligatnih intrig dali 1770. leta z ogromnim uspehom. Leto dni pozneje premaga s teatralno serenado »Ascanio in Alba« slavnega Hasse-ja, ki izjavlja: »Ta deček nas bo vse vrgel v pozabo.«

Naglo se vrsté »Il sogno di Scipione« (za instalacijo nadškofa Hijeronima v Salzburgu, 1772.), »Lucio Sila« (za Milan, 1772.), »La finta giardiniera« (1775. v Münchenu) in »Il rè pastore« (Salzburg 1775.). Na drugem potovanju v Pariz so ga zadeli prvi udarci usode. Mati, ki ga je to pot spremljala, mu je nenadno umrla 1778. v Parizu. Vrnil se je, ne da bi bil dosegel kak praktičen uspeh. Leta 1781. se je v Münchenu vprizorila prva njegova opera iz tako zvane klasične periode »Idomeneo, rè di Creta«. Tega leta je prišlo do končnega preloma z nadškofom in do njegove preselitve na Dunaj. Tu je po naročilu Josipa II. napisal prvi nemški Singspiel »Beg iz seraja«, ki je po mnogih intrigah bil vprizorjen šele na izrecen cesarjev ukaz. Dotlej je pisal po tedanji navadi svoje opere na italijanske tekste. Opere so se namreč po večini izvajale na italijanskih stagionah, ki so skoraj izključno gojile to vrsto umet-

nosti. Leta 1785. je Mozart dogotovil »Figarovo svatbo« (na italjanski tekst abbèja Da Ponte, ki mu je odslej pisal librete), leto dni pozneje pa »Don Giovanni«, ki ga je posvetil Pragi. To je storil v zahvalo za rehabilitacijo »Figarove svatbe«, ki je, kot omenjeno, na premieri na Dunaju vsled intrig skoraj propadla. Ista usoda je doletela na Dunaju tudi »Don Giovanni«, medtem ko je v Pragi in drugod slavil ž njim prave triumfe. Leta 1789. potuje Mozart v Berlin, kjer mu Friedrich Wilhelm II. ponudi mesto prvega kapelnika z letnim dohodkom 3000 tolarjev. No, Mozart se zadovoljuje z mestom cesarskega komornega komponista na Dunaju z dohodkom 800 forintov. Kot tak komponira na izrecno željo Josipa II. »Cosi fan tutte« (1790.). V poslednjem letu svojega življenja je še napisal »La clemenza di Tito« za Prago, a za Dunaj drugo nemško in svojo poslednjo opero »Čarobna piščal« na tekst Schikanederjev). Poslednje njegovo delo je prekrasni »Requiem«, ki ga je dovršil njegov verni dijak Süßmayer.

Mozartova umetnost je vedra in čista, brez vsake primesi sentimentalnosti in melanholije. Ona je zdrava in ozdravljuje. Tudi v dramatični kompoziciji ohranjuje iste lastnosti, pri tem pa vedno mojstrsko karakterizira vsako situacijo, najsibo duševna ali scenična. Šele v poslednjih delih, posebno v »Requiemu« in v istem letu nastalem »Ave verum«, občutimo nekako mistično razpoloženje, ki pa je po Mozartovsko idealizirano. Vendar občutimo, da ga mika reševanje metafizičnih problemov, v čemer lahko zaslutimo napoved Beethovna. Ta sprememba je nastala pod vplivom svobodnega zidarstva, s katerim se je v poslednjih letih, posebno po očetovi smrti (1787.), intenzivno bavil.

Njegova glasbena dela, ki jih je pisal iz resnične duševne potrebe (»Wenn man den Geist dazu hat, so drückt's und quält's einen: man muß es machen und man macht's auch und fragt nicht darum«), so absolutni umotvori, ki ne razkrivajo v kako žalostnih prilikah se je moral njihov ustvaritelj vleči skozi življenje. V njegovo srečo je to bilo razmeroma kratko, a nam, ki se čudimo onim, ki so dopustili, da se njegovo telo vrže v skupno grobišče, tako da niso njegovi zemeljski ostanki ohranjeni češčenju poznejših rodov, naj bodo Goethejeve besede v tolažbo: »Človek mora biti zopet uničen. Vsak izreden človek ima posebno nalogo, ki jo mora izvršiti. Čim jo je izpolnil, ni v tej obliki več potreben, in previdnost ga spet uporabi za nekaj drugega. Ker pa se tu vse izvrši na naraven način, mu demoni podtaknejo tolikokrat nogo, dokler naposled ne podleže. Tako se je zgodilo Napoleonu in mnogim drugim; Mozart je umrl v svojem 36. letu, Rafael v isti dobi, Byron le nekaj starejši. Toda vsi so svojo misijo popolnoma izvršili, in bil je pač čas, da so šli, da bi preostalo na tej na dolgo dobo preračunjeni zemlji še drugim ljudem nekaj dela«.

Mozart in ljubljanska opera

Naša opera je v relativno kratkem času izvedla pet gledaliških del tega velikega mojstra, pet biserov, ki še danes tvorijo temelj smotrenega in sistematičnega dela vsakega resnega opernega zavoda.

»Don Juan« je prvi prispel na naš oder, in sicer 24. januarja 1925. pod taktirko N. Štritofa in v režiji prof. O. Šesta. Izvajal se je v tej in naslednji sezoni vsega skupaj štirinajstkrat.

Drugo delo je bilo *Figarova svatba* (premiere 17. junija 1926). Naštudirala sta ga dirigent N. Štritof in režiser Zd. Knitl. Glasbeno vodstvo je pozneje prevzel A. Balatka. Izvajalo se je v Ljubljani doslej v dveh sezonah dvanajstkrat in enkrat v Splitu (turneja).

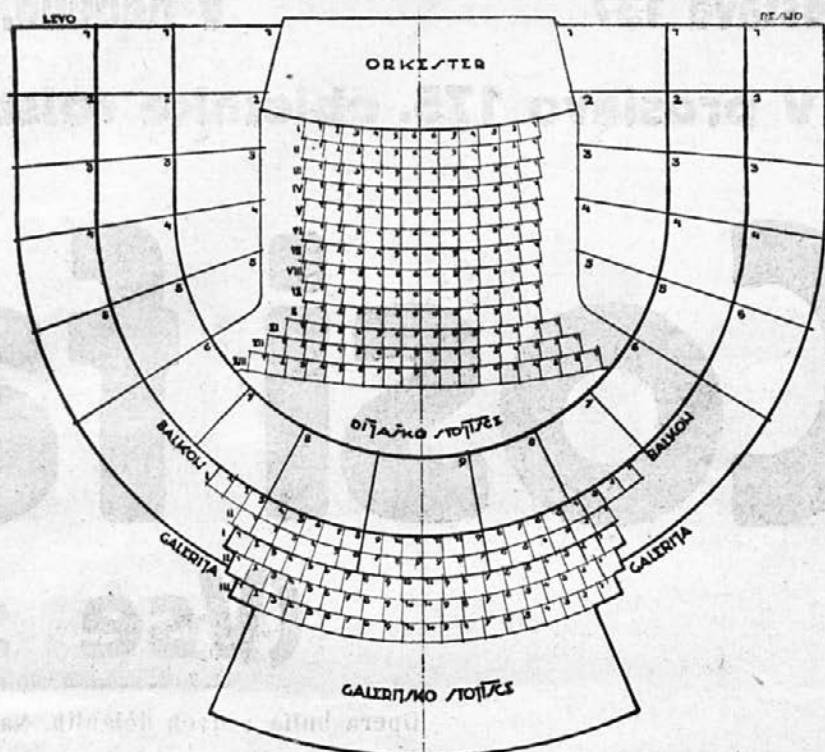
Sledila je opera *Così fan tutte* (premiere 25. decembra 1926). Dirigiral in režiral je M. Polič. Osnutke za inscenacijo je izdelal V. Skružny. Doslej je bilo v Ljubljani osem izvedb tega dela, na turneji pa tri (Osijek, Dubrovnik, Split).

22. decembra 1927. je bila premiere opere *Čarobna pišča*. Dirigiral in režiral je M. Polič. Inscenacijo je oskrbel arh. V. Rohrmann. Izvedb je bilo v Ljubljani enajst.

Končno je sledila opera *Beg iz seraja* (premiere 20. februarja 1929. takisto pod vodstvom M. Poliča). Dirigiranje je pozneje prevzel A. Neffat. Inscenacijo je oskrbel akademski slikar B. Jakac. Izvajala se je ta opera vsega skupaj petkrat.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

POPRAVILO!

Pisalnih — Računskih strojev

JAMSTVO!

Prešernova ulica 44

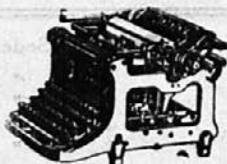
Telefon intr. 2636

Ivan Legat, Ljubljana

**Samoprodaja najboljšega
pisalnega stroja**

CONTINENTAL

(WANDERERWERKE)

Predstava 137

V nedeljo, dne 19. marca 1931

Znižane cene — Izven (74)

V proslavo 175. obletnice rojstva in 140. obletnice smrti W. A. Mozarta

Osnič

Cosi fan tutte

(Vse so enake)

Opera buffa v dveh dejanjih. Napisal Lorenzo da Ponte. Uglasbil W. A. Mozart.

Dirigent in režiser: M. Polič.

Fiordiligi	} bogati sestri	{	.....	V. Majdičeva
Dorabella			.....	M. Kogejeva
Ferrando	} častnika, njiju	}	.....	J. Gostič
Guglielmo			.....	V. Janko
Despina, sobarica	.....	.....	.....	Št. Poličeva
Don Alfonso, cinik	.....	.....	.....	J. Betetto k. g.

Sluge, služkinje, paži, zamorčki in druge osebe za časa rokokoja v Italiji.

Pred opero izvaja operni orkester ouverturo »Čarobne piščali« in govornik g. Sl. Jan uvodno besedo dvornega svetnika dr. Mantuanija.

Blagajna se odpre ob pol 8.

Načetak ob 8.

Konec po 10.

Parter: Sedeži I. vrste	.....	Din	40
" II. - III. vrste	.....	"	35
" IV. - VI.	.....	"	30
" VII. - IX.	.....	"	25
" X. - XI.	.....	"	22

Lože Lože v parterju	.....	"	140
" I. reda 1-5	.....	"	140
" 6-9	.....	"	160

Lože: balkonske 1-5	.....	Din	80
" 5-10	.....	"	100
Nadaljni ložni sedelja	.....	"	20
" v I. redu	.....	"	25
" na balkonu	.....	"	15

Balkon: Sedeži I. vrste	.....	"	25
" II.	.....	"	20
" III.	.....	"	15

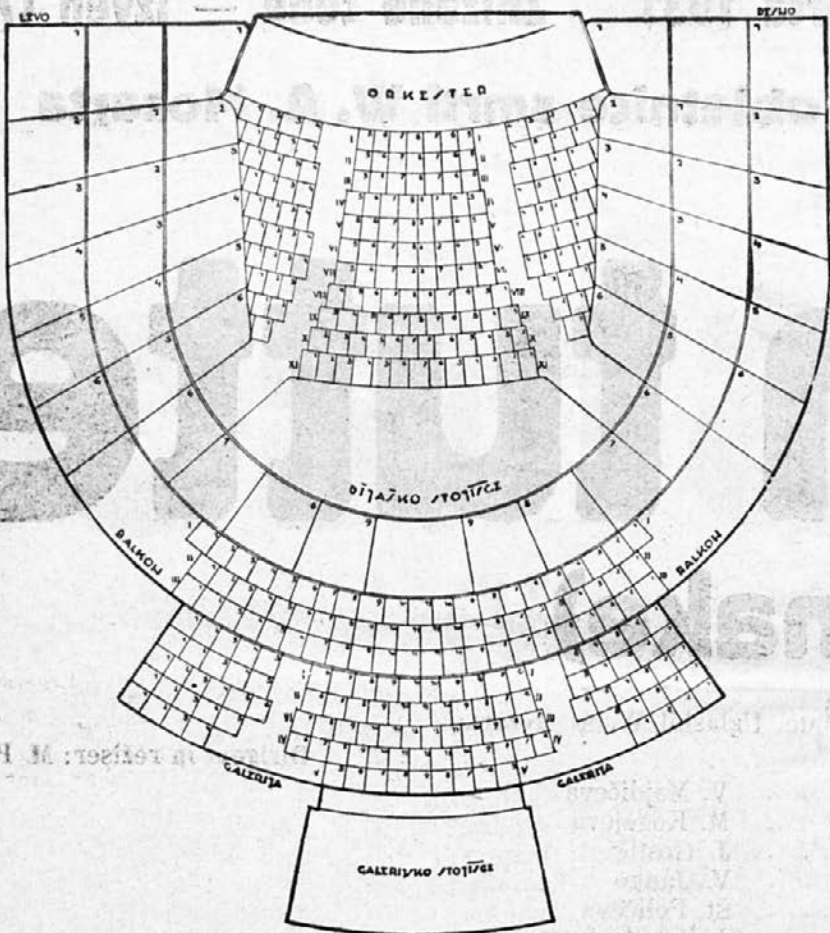
Galerija: Sedeži I. vrste	.....	Din	12
" II.	.....	"	10
" III.	.....	"	10
" IV.	.....	"	8
" V.	.....	"	8
Stojšče	.....	"	2
Dijaško stojšče	.....	"	5

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni Opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

O

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Prvi prostor

med najboljšimi in najcenejšimi dnevniki zavzema

SLOVENEČ

LETO LVIII
 V Ljubljani, v št. 8, letnika 1960
 15 KTY 197
 1 BRANJA CENA 3 000

Če ste našli tiskovno napako, prosimo, da nam to sporočite na našo redakcijo. Če ste našli tiskovno napako, prosimo, da nam to sporočite na našo redakcijo.

Čitateljstvo: Če ste našli tiskovno napako, prosimo, da nam to sporočite na našo redakcijo. Če ste našli tiskovno napako, prosimo, da nam to sporočite na našo redakcijo.

Čitateljstvo: Če ste našli tiskovno napako, prosimo, da nam to sporočite na našo redakcijo. Če ste našli tiskovno napako, prosimo, da nam to sporočite na našo redakcijo.

Čitajo ga vsi in se vedno poslužujejo njegovih malih oglasov!

Po gledališču sestanek v

KAVARNI „EMONA“

prvovrsten salonski in jazz orkester

V restavraciji dnevno

PLES

Točna postrežba

Solidne cene

Delniška družba pivovarne

„UNION“

priporoča svoje izborno svetlo in črno pivo v sodčkih in steklenicah izdeluje tudi prvovrstni kvas in špirit

LJUBLJANA - MARIBOR

Brzjavni naslov: Pivovarna Union,
Ljubljana, Maribor
Telefon: Ljubljana št. 2310, 2311
Maribor št. 2023

DOBRA MISEL!

ZAVARUJEM SI ŽIVLJENJE,
to je: ko pridem v leta, mi naj izplača
banka „Slavija“ kapital, ki mi bo v
gmotno, sedaj pa že v moralno oporo

Domača zavarovalnica:

Jugoslovanska zavarovalna banka
„Slavija“ v Ljubljani
se priporoča za vse vrste zavarovanj

TELEFON ŠT. 2176

Elitni kino Matica

Tel. 2124

Edini zvočni kino v Ljubljani

z najboljšo svetovno zvočno aparaturo

WESTERN ELECTRIC

Dijak prosjak

Popularna Millöckerjeva opereta z H. H. Bollmannom in Jarmilo Novotno v glavnih vlogah

Ljubavni ekspres

Izvrstna šaloigra s temperamentno Dinno Grallo v gl. vlogi

Veličanstvo ljubezen

Najlepši film te sezone. Film ljubavnega čara. Käthe v. Magy in Franc Lederer

Moja žena — Tvoja žena

Sijajna veseloigra Ufe z Liliano Harvey in Willyjem Fritschom v glavnih vlogah

Kralj jazza

Monstrefilm s Paulom Withemanom — kraljem jazz-muzike

Velika atrakcija

Velefilm s slovitim Richardom Tauberjem v gl. vlogi

Gospodična tajnica

Najzabavnejša veseloigra te sezone. V glavni vlogi Renate Müller in Hermann Thimig

Pri treh mladenkah

Krasen film po znameniti popularni Schubertovi opereti. V gl. vlogah Gretl Theimer, Lucie Englisch in komorni pevec Jöken

Bratje Karamazovi

Velefilm po slovitim romanu Dostojevskega. V glavnih vlogah Fritz Kortner in Ana Sten

Naneta

Filmska opereta pravljичnega razkošja, lepote plesa, muzike in opajajočega petja